

บันทึก

เรื่อง การระบุนำหน้าของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกา
แบ่งส่วนราชการภายในของมหาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัย

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๒๐๓/ว(ล) ๑๕๕๔ ลงวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๓๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า ในการประชุม คณะกรรมการกลั่นกรองฝ่ายสังคมและกฎหมายเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๓๔ คณะกรรมการ กลั่นกรองฯ ได้พิจารณาเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในส่วนราชการระดับกรมตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ แล้ว มีมติให้ส่งเรื่องนี้ให้สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยว่า การตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในของ มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัยจะต้องระบุนำหน้าของแต่ละส่วนราชการตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่ โดยขอให้พิจารณาเสนอ ความเห็นเป็นเรื่องด่วนให้แล้วเสร็จภายในสองสัปดาห์ แล้วให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๘) ได้พิจารณา ปัญหาข้อกฎหมายที่คณะกรรมการกลั่นกรองฯ ฝ่ายสังคมและกฎหมายขอให้พิจารณาวินิจฉัยและ ได้ฟังคำชี้แจงและความเห็นของผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน และสำนักงบประมาณ) และผู้แทนทบวงมหาวิทยาลัย (สำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย) แล้ว มีความเห็นว่า มาตรา ๘^๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดเรื่องการจัดตั้งหรือการยุบส่วนราชการตลอดจนการ

^๑ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๘ การจัดตั้งหรือยุบส่วนราชการตามมาตรา ๗ ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติ การจัดตั้งทบวงโดยให้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีหรือกระทรวง ให้ระบุไว้ใน พระราชบัญญัติด้วย

การจัดตั้งกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมซึ่งไม่สังกัดสำนัก นายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง ให้ระบุการไม่สังกัดไว้ในพระราชบัญญัติด้วย

การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่อ อย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุนำหน้าของแต่ละส่วนราชการไว้ใน พระราชกฤษฎีกาด้วย

ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงบประมาณร่วมกันเสนอ ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีในการแบ่งส่วนราชการภายในและการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการ ตามวรรคสี่ ในการเสนอความเห็นดังกล่าว ให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนจัดอัตรากำลัง และ สำนักงบประมาณจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องเสนอไปในคราวเดียวกัน แต่ถ้เป็นการแบ่งส่วนราชการ ภายในของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัย ให้สำนักงบประมาณเป็นผู้เสนอความเห็นและจัดสรร เงินงบประมาณต่อคณะรัฐมนตรี

แบ่งส่วนราชการไว้อย่างชัดเจนโดยเฉพาะเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม นั้น มาตรา ๘ วรรคสี่ ได้กำหนดให้ต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกาและให้ระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วย ทั้งนี้ ในการเสนอเรื่องการแบ่งส่วนราชการภายในและในการกำหนดอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการภายในกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม นั้น มาตรา ๘ วรรคห้า กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและสำนักงานงบประมาณร่วมกันเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับการจัดอัตรากำลังและการจัดสรรเงินงบประมาณให้สอดคล้องกันด้วย แต่ถ้เป็นการแบ่งส่วนราชการภายในของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัย นั้น ให้สำนักงานงบประมาณเป็นผู้เสนอความเห็นและจัดสรรเงินงบประมาณเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ดังนั้น จึงเป็นปัญหาว่า ในการตราพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัยจะต้องระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาด้วยตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ หรือไม่

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวกับการแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัยแล้ว เห็นว่ามหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาแต่ละแห่งที่สังกัดทบวงมหาวิทยาลัยตามมาตรา ๓๒^๒ แห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ.

^๒ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๓๔

มาตรา ๓๒ ทบวงมหาวิทยาลัยมีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- (๑) สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี
- (๒) สำนักงานปลัดทบวง
- (๓) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- (๔) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- (๕) มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- (๖) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- (๗) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- (๘) มหาวิทยาลัยนเรศวร
- (๙) มหาวิทยาลัยบูรพา
- (๑๐) มหาวิทยาลัยมหิดล
- (๑๑) มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- (๑๒) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- (๑๓) มหาวิทยาลัยศิลปากร
- (๑๔) มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- (๑๕) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- (๑๖) มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
- (๑๗) สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
- (๑๘) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- (๑๙) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- (๒๐) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

๒๕๓๔ นั้น มีพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาโดยเฉพาแต่ละแห่ง และในพระราชบัญญัติจัดตั้งมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษานั้นจะระบุวัตถุประสงค์ซึ่งถือเป็นการกำหนดอำนาจหน้าที่ของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษานั้นไว้แล้วและยังกำหนดให้เป็นนิติบุคคลและมีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัยด้วย เช่น มาตรา ๕^๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๓๓ และมาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๒๔ มีการกำหนดส่วนราชการที่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันฯ อาจให้มีขึ้นในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันฯ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายได้ และยังมีการกำหนดรูปแบบของการจัดตั้งหรือการแบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันฯ ไว้อย่างชัดเจน ทั้งนี้ มีการกำหนดชื่อส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันฯ และกำหนดฐานะของส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันฯ ที่แตกต่างไปจากพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เช่น มาตรา ๖^๕ และมาตรา ๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติ

(๒๑) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

^๓ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๕ ให้จัดตั้งมหาวิทยาลัยขึ้นมหาวิทยาลัยหนึ่ง เรียกว่า “มหาวิทยาลัยบูรพา” เป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา ส่งเสริมวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูง ทำการสอน ทำการวิจัย ให้บริการทางวิชาการแก่สังคมและทะนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม

ให้มหาวิทยาลัยเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัย

^๔ พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ พ.ศ. ๒๕๒๔

มาตรา ๗ ให้สถาบันเป็นสถานศึกษาและวิจัย มีวัตถุประสงค์ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริม และให้บริการ ทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ และครุศาสตร์อุตสาหกรรม รวมทั้งทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

ให้สถาบันเป็นนิติบุคคล มีฐานะเป็นกรมในทบวงมหาวิทยาลัย

^๕ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๖ มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการ ดังนี้

(๑) สำนักงานอธิการบดี

(๒) บัณฑิตวิทยาลัย

(๓) คณะ

(๔) วิทยาลัย

มหาวิทยาลัยอาจให้มีสถาบัน สำนัก ศูนย์ และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ เพื่อดำเนินการตามวัตถุประสงค์ในมาตรา ๕ เป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกด้วย

สำนักงานอธิการบดี อาจแบ่งส่วนราชการเป็นกอง หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

คณะ และวิทยาลัย อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานเลขานุการ ภาควิชา กอง หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชาหรือกอง

มหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๓๓ หรือมาตรา ๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๑๔ และมาตรา ๗^๔ แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทกฎหมายดังกล่าวประกอบกับเจตนารมณ์ที่พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้ต้องระบุอำนาจหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการไว้ในพระราชกฤษฎีกาแบ่งส่วนราชการภายในกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรมก็เพื่อให้มีการปฏิบัติงานซ้ำซ้อนกันแล้ว จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เป็นกฎหมายหลักในการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินและเป็นบทบัญญัติทั่วไปสำหรับการแบ่งส่วนราชการภายในกรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่นและมีฐานะเป็นกรม ที่มีได้มีกฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่และเรื่องการแบ่งส่วนราชการไว้เป็นอย่างอื่น แต่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีกฎหมายว่า

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบัน สำนัก ศูนย์ และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นสำนักงานเลขานุการ กอง หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง

สำนักงานเลขานุการ กอง และหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าแผนก

^๓ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. ๒๕๓๓

มาตรา ๗ การจัดตั้ง การรวม และการยุบเลิกบัณฑิตวิทยาลัย คณะ วิทยาลัย สถาบัน สำนัก และศูนย์ หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าคณะให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา หน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่าภาควิชา สำนักงานเลขานุการ กอง และแผนก หรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่มีฐานะเทียบเท่ากอง หรือแผนก ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย

^๔ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๑๔

มาตรา ๖ มหาวิทยาลัยอาจแบ่งส่วนราชการดังนี้

(๑) สำนักงานอธิการบดี

(๒) คณะ

(๓) บัณฑิตวิทยาลัย

และอาจให้มีสถาบันหรือสำนักเพื่อการวิจัยหรือเพื่อส่งเสริมวิชาการเป็นส่วนราชการในมหาวิทยาลัยอีกเมื่อมีความจำเป็นก็ได้

สำนักงานอธิการบดี อาจแบ่งส่วนราชการเป็นกองและแผนก

คณะและบัณฑิตวิทยาลัย อาจแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชาและสำนักงานเลขานุการ

สำนักงานเลขานุการ อาจแบ่งส่วนราชการเป็นแผนก

^๕ พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๑

มาตรา ๗ การจัดตั้ง ยุบรวม และเลิกคณะ บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันและสำนักตามมาตรา ๖ นอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๕๐ ให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

การแบ่งส่วนราชการเป็นภาควิชา สำนักงานเลขานุการ กอง และแผนก ให้ทำเป็นประกาศทบวงมหาวิทยาลัย โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ด้วยมหาวิทยาลัยหรือสถาบัน โดยเฉพาะกำหนดขอบเขตอำนาจหน้าที่ไว้โดยชัดแจ้งแล้ว โดยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการแบ่งส่วนราชการตลอดจนฐานะของส่วนราชการภายในเป็นประการอื่น และในการแบ่งส่วนราชการภายในของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัย แต่ละแห่งก็ได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ เหมือนกับการแบ่งส่วนราชการอื่นโดยทั่วไปเพราะอาศัยอำนาจตามกฎหมายเฉพาะแล้ว คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย ครั้งที่ ๘) จึงเห็นว่า การตราพระราชกฤษฎีกา แบ่งส่วนราชการภายในมหาวิทยาลัยหรือสถาบันในทบวงมหาวิทยาลัยไม่ต้องระบุอำนาจหน้าที่ ของแต่ละส่วนราชการตามมาตรา ๘ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

(นายไมตรี ต้นเข็มทรัพย์)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๓๔